

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Нарзуллозода Маърифат Нарзулло дар мавзуй “Омодагии касбии омӯзгорони оянда ба таълими забони хориҷӣ дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ (дар асоси маводи забони англисӣ)” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3 – Педагогика (5.3.10.9 – Назария ва технологияи таълими забонҳои хориҷӣ (забони англисӣ))

Дар шароити муосири рушди низоми таҳсилоти Ҷумҳурии Тоҷикистон масъалаи баланд бардоштани сифати омӯзиши забонҳои хориҷӣ, бахусус забони англисӣ, аҳаммияти махсус касб намудааст. Татбиқи «Барномаи давлатии такмили таълим ва омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030» зарурати омода намудани кадрҳои баландихтисоси соҳаро ба миён овардааст. Аз ҷумла, қорӣ гардидани омӯзиши забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ масъалаи омодагии касбии омӯзгоронро ба сифати яке аз самтҳои афзалиятноки илмҳои педагогӣ матраҳ месозад. Аз ин нуқтаи назар, мавзуй таҳқиқоти диссертатсионии мазкур мубрам, саривақтӣ ва аз ҷиҳати назариявӣ амалӣ муҳим арзёбӣ мегардад.

Таҳлили мухтавои автореферат нишон медиҳад, ки муаллиф масъалаи омодагии касбии омӯзгорони ояндаи забони англисиро барои фаъолият дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ ҳамаҷониба ва дар асоси дастовардҳои навини илмҳои педагогӣ ва психологияи таълимӣ мавриди омӯзиш қарор додааст. Мақсади таҳқиқот қоркард ва татбиқи амалии мундариҷаи омода намудани омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ дар зинаи донишгоҳӣ барои таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ буда, барои расидан ба он як қатор вазифаҳои муҳими илмӣ ва амалӣ ҳал гардидаанд.

Арзиши илмӣ таҳқиқот пеш аз ҳама дар таҳлили амиқи масъалаи омодагии касбии омӯзгорони оянда барои қор бо кӯдакони синни

томактабӣ зоҳир мегардад. Муаллиф мақсад ва хусусиятҳои таълими забони англисиро дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ муайян намуда, талаботро нисбат ба омодагии омӯзгори забони хориҷӣ дар ин самт мушаххас сохтааст. Дар ин замина асосҳои назариявӣ ва методологии оmodасозии омӯзгорон бо дарназардошти хусусиятҳои психологию педагогии рушди кӯдакони синни томактабӣ таҳқиқ гардидаанд.

Қобили зикр аст, ки дар таҳқиқот объект ва предмети он дуруст муайян карда шудаанд. Объекти таҳқиқот фаъолияти омода намудани омӯзгорони ояндаи забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии барои кор дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ буда, предмети таҳқиқотро омилҳо, шартҳо ва механизмҳои ин раванд ташкил медиҳанд. Чунин муайянсозӣ ба муаллиф имконият додааст, ки масъалаи мавриди назарро аз дидгоҳи низомнокӣ ва комплексӣ таҳлил намояд.

Фарзияи таҳқиқот аз ҷиҳати илмӣ асоснок буда, ба талаботи таҳқиқоти педагогӣ ҷавобгӯ мебошад. Муаллиф самаранокии омодагии касбии омӯзгорони ояндаро ба татбиқи муносибатҳои низомнокӣ, салоҳиятнокӣ, фаъолиятнокӣ, функционалӣ, ба шахсият ва ба касбият нигаронидашуда вобаста донистааст. Инчунин, зарурати қорӣ намудани курсҳои махсус, такмили мундариҷаи барномаҳои таълимӣ ва таҳияи амсилаи оmodасозии омӯзгорон бо дарназардошти хусусиятҳои синнусолӣ ва инфиродии кӯдакони муассисаҳои томактабӣ аз ҷумлаи нуқтаҳои муҳими таҳқиқот ба шумор мераванд.

Дар боби якуми диссертатсия асосҳои психологию педагогии омодагии касбии омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ таҳлил гардидаанд. Муаллиф ба масъалаи ташаккули маҳорату малакаҳои касбӣ, омӯзиши таҷрибаи илмӣ муҳаққиқони ватаниву хориҷӣ ва хусусиятҳои психологии кӯдакони синни томактабӣ таваҷҷуҳи махсус зоҳир намудааст. Таҳлили назариявии пешниҳодшуда барои асоснок намудани самтҳои асосии таҳқиқоти минбаъда заминаи бозьтимод фароҳам овардааст.

Дар боби дуюм масъалаҳои вобаста ба сохтор ва мундариҷаи омодагии касбии омӯзгорони ояндаи забони англисӣ мавриди таҳқиқ қарор гирифтаанд. Сатҳи воқеии омодагии донишҷӯён муайян гардида, меъёрҳо ва нишондиҳандаҳои арзёбии омодагии касбӣ пешниҳод шудаанд. Натиҷаҳои бадастомада имкон додаанд, ки мушкилоти воқеии низоми оmodасозии омӯзгорон ошкор гардида, роҳҳои бартараф намудани онҳо пешниҳод карда шаванд.

Боби сеюми таҳқиқот аҳамияти махсуси илмӣ ва амалӣ дорад. Дар он технологияи оmodасозии касбии омӯзгорони ояндаи забони англисӣ таҳия ва дар раванди таълим мавриди санҷиши таҷрибавӣ қарор гирифтааст. Муаллиф самаранокии технологияи пешниҳодшударо дар асоси натиҷаҳои корҳои таҷрибавӣ исбот намуда, нишон додааст, ки истифодаи он ба ташаккули донишҳои назариявӣ, малакаҳои амалӣ ва қобилиятҳои рефлексивии донишҷӯён мусоидат менамояд.

Навгони илмӣ таҳқиқот дар таҳия ва асоснок намудани модели омодагии касбии омӯзгорони ояндаи забони англисӣ барои фаъолияти педагогӣ дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ, муайян намудани ҷузъҳои сохтори омодагии касбӣ, коркарди технологияи махсуси таълим ва пешниҳоди меъёрҳои арзёбии сатҳи омодагии омӯзгорон ифода меёбад.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот дар такмили назарияи оmodасозии омӯзгорони забонҳои хориҷӣ ва тавсеаи донишҳои илмӣ оид ба масъалаҳои таълими барвақтии забони англисӣ таҷассум меёбад. Аҳамияти амалии он бошад, дар имконияти истифодаи натиҷаҳои таҳқиқот ҳангоми таҳияи нақша ва барномаҳои таълимӣ, курсҳои махсус, дастурҳои таълимӣ-методӣ ва такмили фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олии педагогӣ ифода меёбад.

Дар маҷмӯъ, мухтавои автореферат аз он шаҳодат медиҳад, ки муаллиф масъалаи муҳими илмӣ-педагогиро мустақилона таҳқиқ намуда, ба натиҷаҳои арзишманди илмӣ ноил гардидааст. Хулосаҳо ва

тавсияҳои пешниҳодшуда асоснок буда, аз натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ бармеоянд.

Ҳамзамон, ҳамчун тавсия метавон пешниҳод намуд, ки дар таҳқиқоти минбаъда масъалаи истифодаи технологияҳои рақамӣ ва захираҳои электроники таълимӣ дар омодагории омӯзгорони муассисаҳои томактабӣ барои таълими забони англисӣ боз ҳам амиқтар баррасӣ гардад. Вале ин мулоҳиза хусусияти тавсиявӣ дошта, ба арзиши илмӣ ва амалии таҳқиқот таъсири манфӣ намерасонад.

Хулоса, автореферати диссертатсияи «Омодагии касбии омӯзгорони оянда ба таълими забони хориҷӣ дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ (дар асоси маводи забони англисӣ)» ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3 – Педагогика (5.3.10.9 – Назария ва технологияи таълими забонҳои хориҷӣ (забони англисӣ)) сазовор мебошад.

Муқарриз, доктори илмҳои
педагогӣ, мудири шуъбаи
педагогика ва методикаи
таълими Академияи таҳсилоти
Тоҷикистон

 Ф. Гулмадов

Имзои Ф. Гулмадовро тасдиқ мекунам
Нозири кадрҳо ва коргузории АТТ

/М. Саидова

Суроға: 734024, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, кучаи А. Аҳмадов,
11/2, Тел: (372) 227-22-30, E-mail: guimadov53@mail.ru